AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG VÉGZÉSE (második tanács)

2005. július 22. *

A T-376/04. sz. ügyben,

a **Polyelectrolyte Producers Group** (székhelye: Brüsszel [Belgium], képviselik: K. Van Maldegem és C. Mereu ügyvédek)

felperesnek

az **Európai Unió Tanácsa** (képviselik: J.-P. Hix és B. Hoff-Nielsen, meghatalmazotti minőségben)

és

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik: J. Forman és M. Wilderspin, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperesek ellen

* Az eljárás nyelve: angol.

az EGT-megállapodás II. mellékletének (Műszaki rendszabályok, szabványok, bevizsgálás és tanúsítás) módosításáról szóló, 2004. április 26-i 59/2004 EGT-vegyesbizottsági határozatban (HL L 277., 30. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 9. kötet, 102. o.) foglalt, alperesi jogi aktusok, amelyek a Norvég Királyság számára az akrilamid vonatkozásában az Európai Közösség területén irányadónál szigorúbb koncentrációs határértékek alkalmazását leszik lehetővé, valamint az e határozattal kapcsolatos közösségi álláspont megsemmisítése iránt benyújtott keresete tárgyában,

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁGA (második tanács),

tagjai: J. Pirrung elnök, N. J. Forwood és S. Papasavvas bírák,

hivatalvezető: H. Jung,

meghozta a következő

Végzést

Jogi háttér

A közösségi szabályozás

1 A hetedik alkalommal az 1992. április 30-i 92/32/EGK tanácsi irányelvvel (HL L 154., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 11. kötet, 155. o.) módosított, a veszélyes anyagok osztályozására, csomagolására és címkézésére

vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló, 1967. június 27-i 67/548/EGK tanácsi irányelv (HL 1967. 196., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 1. kötet, 27. o.) a különböző „anyagok" forgalomba hozatalát szabályozza, amelyeket így határoz meg: „természetes állapotban előforduló vagy ipari termelőfolyamatból származó kémiai elemek és azok vegyületei, amelyek a termék stabilizálásához szükséges adalékokat és az előállításból/gyártásból származó szennyeződéseket is tartalmazhatnak, de nem tartalmaznak olyan oldószereket, amelyek az anyag stabilitásának vagy összetételének megváltozása nélkül elkülöníthetők".

2 Elfogadása óta a 67/548 irányelvet többször módosították, utoljára a 67/548/EGK tanácsi irányelvnek a műszaki fejlődéshez történő huszonkilencedik hozzáigazításáról szóló, 2004. április 29-i 2004/73/EK bizottsági irányelvvel (HL L 152., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 34. kötet, 448. o.). A módosított 67/548 irányelv 4. cikke szerint az anyagokat tulajdonságaik alapján kell osztályozni, a 2. cikk (2) bekezdésében meghatározott kategóriáknak megfelelően. A 67/548 irányelv I. melléklete tartalmazza a veszélyes anyagok listáját, valamint minden anyag esetében az osztályozásra és címkézésre vonatkozó részletes szabályokat. Az irányelv I. melléklete az akrilamidot a 2. kategóriába tartozó karcinogén anyagnak, a 2. kategóriába tartozó mutagén anyagnak, illetve mérgező anyagnak minősíti, és nem határoz meg koncentrációs határértéket.

3 A vegyi anyagok keverékeként meghatározott vegyi készítményeket a tagállamoknak a veszélyes készítmények osztályozására, csomagolására és címkézésére vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közelítéséről szóló, 1999. május 31-i 1999/45/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 200., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 24. kötet, 109. o.) szabályozza. Ez az irányelv a tagállamoknak a veszélyes készítmények osztályozására, csomagolására és címkézésére vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közelítéséről szóló, 1988. június 7-i 88/379/EGK tanácsi irányelv (HL L 187., 14. o.) helyébe lépett. Az 1999/45 irányelv II. melléklete A. részének 7.1. pontja a 2. kategóriába tartozó karcinogén anyagok esetében 0,1%-os koncentrációs határértéket állapít meg.

4 A módosított 67/548 irányelv szerint az akrilamid a 2. kategóriába tartozó karcinogén anyag, amely veszélyességét tekintve átlagos aggodalomra ad okot, anélkül, hogy szükség lenne egyedi koncentrációs határérték meghatározására.

Az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás rendelkezései

5 Az Európai Gazdasági Térségről szóló, az Európai Közösség tagállamai és az Európai Szabadkereskedelmi Társulás (EFTA) tagországai által 1992. május 2-án aláírt megállapodás (HL 1994. L 1., 3. o., a továbbiakban: az EGT-megállapodás) eltérést enged a 67/548 irányelv és a 88/379 irányelv rendelkezéseitől. Az EGT-megállapodás II. melléklete XV. fejezetének 1. pontjában ugyanis az szerepel, hogy „a Szerződő Felek elfogadják azt a célkitűzést, hogy a veszélyes anyagokról és készítményekről szóló közösségi jogi aktusok rendelkezéseit 1995. január 1-jétől kell alkalmazni", valamint, hogy „[a]z e megállapodás aláírásától kezdődő együttműködés szerint a fennmaradó problémák megoldására a helyzet felmérését [...] végzik el". Ugyanezen rendelkezés értelmében „[a]mennyiben egy EFTA-tagállam úgy határoz, hogy az osztályozással és címkézéssel kapcsolatban szüksége van eltérésre a közösségi jogi aktusoktól, a címkézésre vonatkozó jogi aktusok nem vonatkoznak rá, kivéve, ha az EGT-vegyesbizottság más megoldást fogad el".

6 Az EGT-vegyesbizottság (a továbbiakban: a vegyesbizottság) az EGT-megállapodás keretében létrehozott szerv, a szerződő felek képviselőiből áll, és az EGT-megállapodás 92. cikke (1) bekezdésének megfelelően gondoskodik a megállapodásban foglaltak tényleges végrehajtásáról és alkalmazásáról.

7 Az EGT-megállapodás 93. cikkének (2) bekezdése szerint a vegyesbizottság a határozatait egyrészről a Közösség, másrészről a maguk tekintetében egy álláspontot képviselő EFTA-államok közös megegyezésével hozza meg. A Közösség álláspontjának kialakítása az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás végrehajtására vonatkozó rendelkezésekről szóló, 1994. november 28-i 2894/94/EK tanácsi rendelet (HL L 305., 6. o.) értelmében történik.

8 E rendelet 1. cikkének (2) bekezdése kimondja, hogy a Közösségnek a vegyesbizottság azon határozataira vonatkozó álláspontját – amelyek egyszerűen kiterjesztik a

közösségi jogszabályok aktusait az EGT-re – a Bizottság fogadja el, a szükséges technikai kiigazításokra is figyelemmel. A 2894/94 rendelet 1. cikkének (3) bekezdése szerint a vegyesbizottság egyéb határozatai esetében a Közösség álláspontját a Tanács fogadja el a Bizottság javaslata alapján, a következőképpen:

„a) a Közösség a [...v]egyesbizottság azon határozataira vonatkozó álláspontjának elfogadása céljából, amelyek a közösségi jogalkotás egy aktusát kiterjesztik az EGT-re, és ezáltal olyan változtatásokat vezetnek be, amelyek többet jelentenek puszta technikai kiigazításnál, a Tanács az említett aktus jogalapjaként elfogadott rendelkezésben megállapított többséggel jár el;

b) a Közösség azon álláspontjának elfogadása céljából, amely a [...v]egyesbizottságnak a közösségi jogszabályokat az EGT-re kiterjesztő határozataitól eltérő határozataira vonatkozik, a Tanács a következőképpen jár el:

– egyszerű többséggel, amennyiben az a határozat, amelyet a [...v]egyesbizottság elfogadásra javasol, e bizottság eljárási szabályzatával vagy eljárási kérdéssel kapcsolatos,

– minősített többséggel, amennyiben az a határozat, amelyet a [...v] egyesbizottság elfogadásra javasol, olyan területet érint, amelyhez ilyen többség szükséges a belső szabályok elfogadása céljából,

– egyéb esetekben egyhangúlag."

9 Az EGT-megállapodás 104. cikke úgy rendelkezik, hogy a vegyesbizottság által az e megállapodásban meghatározott esetekben hozott határozatok, amennyiben a megállapodás másként nem rendelkezik, hatálybalépésük időpontjától kezdve kötelező erejűek a Szerződő Felekre nézve, s azok megteszik a határozatokban foglaltak végrehajtásához és alkalmazásához szükséges lépéseket.

10 Az EGT-megállapodás II. mellékletének XV. fejezetére vonatkozó, a veszélyes anyagokkal kapcsolatos rendelkezések felülvizsgálatáról szóló 1995-ös EGT-vegyesbizottsági közös nyilatkozat (HL 1996. C 6., 7. o.) a Norvég Királyság számára eltérést engedett a 67/548 irányelvtől. Az 1995-ös közös nyilatkozat II. melléklete szerint a Norvég Királyság egyrészt az 1. pont a) i) alpontjában felsorolt anyagok tekintetében kérheti eltérő osztályozás, címkézés, és/vagy egyedi koncentrációs határérték alkalmazását, másrészt a 67/548 irányelv VI. melléklete 4.2.1. pontjában felsorolt karcinogén anyagok osztályozásának és címkézésének kritériumai nem vonatkozzanak a Norvég Királyságra, amely eltérő osztályozási kritériumokat használhat. Az akrilamid nem tartozik azok közé az anyagok közé, amelyek tekintetében a Norvég Királyság igénybe veheti a 67/548 irányelvtől való eltérést.

11 Az 1995-ös közös nyilatkozat helyébe a vegyesbizottság 62. ülésén, 1999. március 26-án elfogadott közös nyilatkozat (HL C 185., 6. o.) lépett. Az 1995-ös közös nyilatkozat II. melléklete 1. pontjának a) ii) alpontjában található anyagok listája módosult, azonban az akrilamid nem került fel azon anyagok közé, amelyek vonatkozásában a Norvég Királyság a közösségi szabályozástól eltérő koncentrációs határértéket állapíthat meg. Ugyanakkor amennyiben az 1999-es közös nyilatkozat a szennyező anyagokkal kapcsolatosan megengedte a Norvég Királyság számára eltérő rendelkezések elfogadását, az 1995-ös közös nyilatkozatban lehetővé tett eltérés hatályát kiterjesztette, és arra is felhatalmazta e tagállamot, hogy az akrilamid mint szennyező anyag tekintetében alacsonyabb koncentrációs határértéket állapítson meg. A Norvég Királyságnak ezért lehetősége volt arra, hogy a poliakrilamidot karcinogén anyagnak minősítse, ha az akrilamid koncentrációja ugyanakkora volt, illetve meghaladta a norvég jogszabályokban megállapított koncentrációs határértéket, azaz a jelen esetben a 0,01 tömegszázalékot.

A jogvita előzményei

12 2004. február 24-én a Bizottság az EGT-megállapodás II. mellékletének módosítására irányuló vegyesbizottsági határozattervezetet terjesztett a Tanács elé. A Tanács 2004. április 1-jén elfogadta a javaslatot. Ez a közösálláspont-tervezet módosítja az EGT-megállapodás II. mellékletének XV. fejezetében található, a 67/548 irányelvre vonatkozó szöveget. A Közösség végleges álláspontját 2004. április 23-án terjesztették a vegyesbizottság elé. A vegyesbizottság 2004. április 26-án elfogadta az EGT-megállapodás II. mellékletének (Műszaki rendszabályok, szabványok, bevizsgálás és tanúsítás) módosításáról szóló 59/2004 határozatot (HL L 277., 30. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 9. kötet, 102. o.).

13 Ez a határozat a 67/548 irányelv 30. cikkétől való kifejezett eltérést vezet be, az akrilamid osztályozása, címkézése és/vagy az egyedi koncentrációs határérték vonatkozásában. A határozat I. melléklete 1.2. pontjának d) i. alpontja szerint:

„A következő rendelkezések nem alkalmazandók Norvégiára:

i. a 30. cikk a 4. és az 5. cikkel összefüggésben, az irányelv I. mellékletében felsorolt [...] anyagokra vagy anyagcsoportokra vonatkozó osztályba sorolási, címkézési és/vagy a specifikus koncentrációhatárokkal kapcsolatos követelmények tekintetében. Norvégia ezen anyagok osztályba sorolására, címkézésére és/vagy specifikus koncentrációhatáraira eltérő rendelkezések alkalmazását írhatja elő [...]."

14 Az akrilamid azok közé az anyagok közé tarozik, amelyek vonatkozásában Norvégia eltérhet az említett rendelkezésektől.

Az eljárás és a felek kérelmei

15 A felperes – amely a fő összetevőként poliakrilamidot, azaz akrilamidalapú polimert tartalmazó oltóanyagok és szintetikus pelyhesítő szerek gyártóit képviselő európai gazdasági egyesülés – az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2004. szeptember 17-én érkezett keresetlevelével előterjesztette a jelen keresetet.

16 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2004. november 22-én, illetve 2004. december 13-án benyújtott külön beadványaikban a Bizottság és a Tanács az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzata 114. cikkének 1. §-a alapján elfogadhatatlansági kifogást emeltek a kereset ellen.

17 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2005. január 11-én benyújtott külön beadványában a Norvég Királyság kérte, hogy a Bizottság és a Tanács kérelmeinek támogatása végett beavatkozhassék az eljárásba.

18 A felperes azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

– semmisítse meg az alpereseknek az 59/2004 vegyesbizottsági határozatban foglalt jogi aktusát, amely megengedi a Norvég Királyságnak, hogy az Európai Közösség területén irányadónál szigorúbb koncentrációs határértéket alkalmazzon az akrilamid vonatkozásában, valamint semmisítse meg a Közösség e határozattal kapcsolatos álláspontját;

– állapítsa meg, hogy az 1999. március 26-i vegyesbizottsági közös nyilatkozat jogellenes, és a felperessel szemben nem alkalmazható;

– kötelezze az alpereseket, hogy kártérítési előlegként fizessenek a felperes számára egy eurót.

19 A Bizottság és a Tanács azt kérik, hogy az Elsőfokú Bíróság:

– a keresetet nyilvánítsa elfogadhatatlannak;

– kötelezze a felperest a költségek viselésére.

A kereset elfogadhatóságáról és a megsemmisítés iránti kérelemről

A felek érvei

20 A Bizottság és a Tanács álláspontja szerint a kereset egyrészt nem az EK 230. cikk első bekezdése alapján megtámadható aktusok ellen irányul, másrészt a szóban forgó intézkedés sem a felperest, sem annak tag társaságait nem érinti közvetlenül és személyükben. A kereset továbbá elkésett.

21 Arra a felperesi érvre adott válaszában, miszerint a jelen kereset elfogadhatatlannak nyilvánítása esetén a felperes számára semmilyen jogorvoslati lehetőség nem marad, a Bizottság és a Tanács kifejti, hogy az Elsőfokú Bíróság túllépné a közösségi jogi aktusok jogszerűségének ellenőrzése terén őt megillető hatáskört, ha az EK 230. cikk negyedik bekezdésében megállapított feltételek nem teljesülnének (a Bíróság C-263/02. P. sz., Bizottság kontra Jégo-Quéré ügyben 2004. április 1-jén hozott ítélete [EBHT 2004., I-3425. o.]).

22 A felperes úgy véli, hogy az Elsőfokú Bíróság az EK 230. cikk alapján hatáskörrel rendelkezik arra, hogy megítélje, jogszerű volt-e a várt vegyesbizottsági határozattal kapcsolatban elfogadott közösségi álláspont.

23 A felperes ugyanis hangsúlyozza, hogy a Bizottság által javasolt, majd a Tanács által elfogadott, az 59/2004 határozatból következő közösségi álláspont végleges joghatásokat fejt ki a tagállamok vonatkozásában. Érvei alátámasztása érdekében a felperes a Bíróság C-327/91. sz., Franciaország kontra Bizottság ügyben 1994. augusztus 9-én hozott ítéletére (EBHT 1994., I-3641. o.) hivatkozik, amely elismerte, hogy az a jogi aktus, amellyel a Bizottság nemzetközi megállapodást kíván kötni, megsemmisítés iránti keresettel megtámadható, mivel a nemzetközi téren a Közösség intézményeit megillető hatáskörök gyakorlása nem vonható ki az EK 230. cikkben meghatározott bírósági jogszerűségi felülvizsgálat alól. Ezzel kapcsolatban a felperes emlékeztet arra, hogy az EFTA-Bíróság álláspontja szerint a vegyesbizottsági határozat egyszerűsített formájú nemzetközi megállapodáshoz hasonlítható (az EFTA-Bíróság E-6/01. sz., CIBA Speciality Chemicals Water Treatment Ltd kontra Norvégia ügyben 2002. október 9-én hozott ítélete [Report of EFTA Court, 281. o.]).

24 Ezenkívül a felperes emlékeztet arra, hogy a Bíróság megállapította saját hatáskörét az EGT-megállapodás értelmezésével kapcsolatos előzetes döntéshozatali ügyekben (a Bíróság C-321/97. sz., Andersson és Wåkerås-Andersson ügyben 1999. június 15-én hozott ítélete [EBHT 1999., I-3551. o.]). A felperes azt is hangsúlyozza, hogy a Bíróság a C-192/89. sz. Sevince-ügyben 1990. szeptember 20-án hozott ítéletében

(EBHT 1990., I-3461. o.) elismerte, hogy nemcsak a Közösség által kötött nemzetközi megállapodások tekintetében rendelkezik előzetes döntéshozatali hatáskörrel, hanem a megállapodással létrehozott és a megállapodás végrehajtásáért felelős hatóság által hozott határozatok tekintetében is.

25 A felperes kiemeli, hogy jogi személyiséggel és perképességgel rendelkezik az Elsőfokú Bíróság előtti keresetindításhoz. Úgy véli, belgiumi székhelyű európai gazdasági egyesülésként jogi személyiséggel, ebből kifolyólag perképességgel rendelkezik. Továbbá tagtársaságainak van kereshetőségi joguk, tehát megsemmisítés iránti keresetet is indíthatnak. A felperes ezért úgy véli, hogy joga van az EK 230. cikk negyedik bekezdése szerinti megsemmisítés iránti keresetet indítani, mivel tagtársaságai helyébe lép, amelyek maguk is jogosultak ilyen kereset indítására (az Elsőfokú Bíróság T-447/93–T-449/93. sz., AITEC és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1995. július 6-án hozott ítélete [EBHT 1995., II-1971. o.]).

26 A felperes egyebekben előadja, hogy semmilyen más jogorvoslati lehetősége nincs, mivel az Európai Unió valamely nemzeti bírósága előtt nem indíthatna keresetet, a nemzeti bíróságoknak ugyanis nincs hatáskörük az EFTA-tagállamok által elfogadott intézkedésekkel kapcsolatos döntésre. A felperes megjegyzi továbbá, hogy a vegyesbizottsági határozat ellen a norvég bíróságok előtt sem indíthat keresetet előzetes döntéshozatalt kérve, mivel ezt csak az Európai Unió nemzeti bíróságai tehetik meg. Ráadásul, még ha a norvég bíróságnak jogában állna is tanácsadó véleményt kérni e kérdésben az EFTA-Bíróságtól, ez utóbbinak nem lenne hatásköre a Közösség vegyesbizottsági határozatban való részvételi jogával kapcsolatos döntésre.

27 A felperes végül azt állítja, hogy keresetének elfogadhatatlansága sértené, a hatékony bírói jogvédelemhez való – a tagállamok alkotmányos hagyományaiban gyökerező – alapvető jogát, amely az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény 6. és 13. cikkében, valamint az Európai Unió 2000. december 7-én Nizzában kihirdetett alapjogi chartájának (HL 2000. C 364., 1. o.) 47. cikkében is megfogalmazást nyert.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

28 Az eljárási szabályzat 114. cikke 1. §-ának értelmében az Elsőfokú Bíróság a fél kérelmére az ügy érdemét nem érintve dönthet az elfogadhatatlanság tárgyában. Ugyanezen cikk 3. §-a szerint ha az Elsőfokú Bíróság másként nem határoz, az eljárás a továbbiakban szóbeli. A jelen ügyben az Elsőfokú Bíróság úgy véli, hogy az iratok alapján elegendő információ áll rendelkezésére, és a szóbeli szakasz megnyitása nem szükséges.

29 Az Elsőfokú Bíróság megjegyzi, hogy a jelen eljárás keretében a felperes három aktust támad: a közösségi álláspontra irányuló bizottsági javaslatot, az ezen álláspontot meghatározó tanácsi határozatot, valamint a vegyesbizottsági határozatot, bár a felperes írásbeli nyilatkozataiból nem derül ki, hogy e határozatot ténylegesen megkérdőjelezi.

30 Az Elsőfokú Bíróság hatáskörének eseteit az EK 225. cikk és az EAK 140a. cikk sorolja fel, és a Bíróság alapokmányának 51. cikke pontosítja. E rendelkezések szerint az Elsőfokú Bíróság kizárólag az EK 230. cikk vagy az EAK 146. cikk alapján, a szerződésekkel, illetve a szerződések végrehajtása érdekében kibocsátott jogi aktusokkal létrehozott közösségi szervek és intézmények ellen indított keresetek elbírálására rendelkezik hatáskörrel.

31 Ezért az Elsőfokú Bíróságnak nincs hatásköre a vegyesbizottsági határozat tárgyában döntést hozni, mivel ez utóbbi nem közösségi intézmény, és nem közösségi szerv.

32 A jelen ügyben szereplő közösségi álláspont elfogadását illetően az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy az egyrészt a közösségi álláspontra irányuló, a Tanácsnak tett bizottsági javaslat, másrészt az e javaslat Tanács általi elfogadásának eredménye.

33 Ami először is a közösségi álláspontra irányuló bizottsági javaslatot illeti, az állandó bírósági gyakorlat szerint az előzetes vagy tisztán előkészítő jellegű intézkedés nem képezheti megsemmisítés iránti kereset tárgyát (e tekintetben lásd az Elsőfokú Bíróság T-175/96. sz., Berthu kontra Bizottság ügyben 1997. május 15-én hozott végzésének [EBHT 1997., II-811. o.] 19. és 20. pontját).

34 A jelen ügyben a vegyesbizottsági határozattal kapcsolatos közösségi álláspontot a Bizottság javaslata alapján a Tanács határozta meg a 2894/94 rendelet 1. cikkének (3) bekezdése alapján. E javaslat előkészítő jellegű aktus, amely nem képezheti megsemmisítés iránti kereset tárgyát.

35 Ami – másodszor – a közösségi álláspont elfogadásáról szóló tanácsi határozatot illeti, megállapítandó, hogy a vegyesbizottsági határozat nem hasonlítható a Franciaország kontra Bizottság ügyben hozott, fent hivatkozott ítélet értelmében vett nemzetközi megállapodáshoz, abban az ügyben ugyanis az Amerikai Egyesült Államok kormányával kötendő nemzetközi megállapodásról szóló bizottsági határozatról volt szó, tehát az ezen ítélet alapját képező körülmények lényegükben különböztek a jelen ügy körülményeitől.

36 Az Elsőfokú Bíróságnak mindenesetre az a szilárd meggyőződése, hogy nem szükséges a vegyesbizottsági határozat jogi minősítése kérdésében állást foglalni, mivel a tanácsi határozat nem érinti közvetlenül és személyében a felperest, akinek így nincs kereshetőségi joga.

37 Az EK 230. cikk negyedik bekezdése szerint bármely természetes vagy jogi személy eljárást indíthat a neki címzett határozat vagy az olyan határozat ellen, amelyet ugyan egy másik személyhez címzett határozatként hoztak, de őt közvetlenül és személyében érinti (a Bíróság C-403/96. P. sz., Glencore Grain kontra Bizottság ügyben 1998. május 5-én hozott ítéletének [EBHT 1998., I-2405. o.] 40. pontja, valamint az Elsőfokú Bíróság T-183/00. sz., Strabag Benelux kontra Tanács ügyben 2003. február 25-én hozott ítéletének [EBHT 2003., II-135. o.] 27. pontja).

38 Először is: a felperes személyében való érintettségének kérdését illetően emlékeztetni kell arra, hogy a jogalanyok egy csoportja kollektív érdekeinek előmozdítására létrehozott egyesület nem tekinthető a jogalanyok e csoportja általános érdekeit érintő aktus által személyében érintettnek, ha e jogalanyokat magukat az aktus nem érinti személyükben (az Elsőfokú Bíróság T-268/99. sz., Fédération nationale d'agriculture biologique des régions de France kontra Tanács ügyben 2000. július 11-én hozott végzésének [EBHT 2000., II-2893. o.] 44. pontja és a T-231/02. sz., Gonnelli és AIFO kontra Bizottság ügyben 2004. április 2-án hozott végzésének [EBHT 2004., II-1051. o.] 48. pontja). Ez vonatkozik arra az európai gazdasági egyesülésre is, amelyet – a felpereshez hasonlóan – vállalkozások egy csoportja érdekeinek képviseletére és védelmére hoztak létre, és amely következésképpen az egyesületekhez hasonló szerepet tölt be.

39 A jelen ügyben a felperes nem bizonyítja, hogy – sajátos jellemzőik vagy valamely, őket minden más személytől megkülönböztető ténybeli helyzet folytán – a határozat vonatkozik a tagtársaságaira (a Bíróság 25/62. sz., Plaumann kontra Bizottság ügyben 1963. július 15-én hozott ítélete [EBHT 1963., 197. o.]). Ez a határozat ugyanis csak akkor lehet kihatással rájuk, ha poliakrilamidot tartalmazó termékeket gyártanak, és ennek következtében a határozat e termék más gyártóival azonos módon érinti őket. A tanácsi határozat ezért pusztán egy objektív helyzet, nem pedig egyedi és sajátos jellemzőik miatt érinti őket.

40 Bár az olyan egyesület által benyújtott kereset, amelynek tagjait egy jogi aktus nem érinti közvetlenül és személyükben, elfogadható lehet olyan sajátos körülményekre való tekintettel, mint például az egyesületnek az EK 230. cikk szerinti jogi aktus kibocsátásához vezető eljárásban játszott szerepe, különösen akkor, ha e jogi aktus befolyásolta tárgyalási pozícióját, ez nem áll fenn akkor, amikor a felperes egyesület nem játszott szerepet a tárgyalásokban, és a szóban forgó szabályozás semmilyen eljárási jogot nem ismer el számára (e tekintetben lásd az Elsőfokú Bíróság T-12/96. sz., Area Cova és társai kontra Tanács és Bizottság ügyben 1999. július 8-án hozott végzésének [EBHT 1999., 2301. o.] 73. pontját).

41 Meg kell tehát állapítani, hogy egyrészt a felperes számára egyetlen rendelkezés sem biztosít eljárási jogokat, másrészt hogy a felperes semmilyen szerepet nem játszott a vitatott tanácsi határozat kidolgozásában, és különben sem bizonyította, hogy e határozat érintette az európai gazdasági egyesülés voltából adódó tárgyalópartneri szerepét.

42 A tanácsi határozat ezért nem érinti személyében a felperest.

43 Másodszor: azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy a vitatott jogi aktusok közvetlenül érintik-e a felperest, az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely közösségi jogi aktus csak akkor érint közvetlenül valamely személyt, ha közvetlen hatást gyakorol annak jogi helyzetére, végrehajtása automatikus jellegű, és köztes szabályok alkalmazása nélkül, egyedül a közösségi szabályozás alapján történik (lásd az Elsőfokú Bíróság T-198/95., T-171/96., T-230/97., T-174/98. és T-225/99. sz., Comafrica és Dole Fresh Fruit Europe kontra Bizottság egyesített ügyekben 2001. július 12-én hozott ítéletének [EBHT 2001., II-1975. o.] 96. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). Ezért a felperes az EK 230. cikk értelmében nem érintett közvetlenül abban az esetben, ha őt valamely közösségi rendelkezés alapján kibocsátott tagállami intézkedések érintik (e tekintetben lásd a Bíróság 103/78–109/78. sz., Usines de Beaufort és társai kontra Bizottság ügyben 1979. január 18-án hozott ítéletének [EBHT 1979., 17. o.] 21. és 22. pontját). Ha viszont a tagállamnak nincs saját mérlegelési jogköre, ez nem szakítja meg a közösségi jogi aktus és a felperes közötti közvetlen kapcsolatot (e tekintetben lásd az Elsőfokú Bíróság T-85/94. sz., Branco kontra Bizottság ügyben 1995. január 12-én hozott ítéletének

[EBHT 1995., II-45. o.] 27. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). Ezenkívül a Bíróság korábban már kimondta, hogy bizonyos esetekben a közösségi jogi aktus alkalmazásának keretében meghozott intézkedések tagállam általi, annak ellenére történő végrehajtása, hogy az említett aktus erre mindössze lehetőséget biztosított, nem feltétlenül szakítja meg a közösségi jogi aktus és a felperes közötti közvetlen kapcsolatot (e tekintetben lásd a Bíróság 11/82. sz., Piraiki-Patraiki és társai kontra Bizottság ügyben 1985. január 17-én hozott ítéletének [EBHT 1985., 207. o.] 7–9. pontját).

44 A jelen ügyben a norvég intézkedések jelentik a felperesnek esetlegesen sérelmet okozó aktust, amelyeket a vegyesbizottsági határozat nélkül nem lehetett volna meghozni.

45 Le kell szögezni azonban, hogy a Piraiki-Patraiki és társai kontra Bizottság ügyben hozott, fent hivatkozott ítéletből következő ítélkezési gyakorlat csak a vegyesbizottsági határozat esetében alkalmazható, a tanácsi határozat esetében nem. A Tanács ugyanis nem az eltérés engedélyezője, csupán részt vett a határozat meghozatalában. Ezenkívül a tanácsi határozat meghozatalakor – a tanácsi határozat és a norvég intézkedések közötti közbenső jogi aktusnak számító – vegyesbizottsági határozat létrejötte tekintetében tényleges jogbizonytalanság állt fenn, mivel a tervezett eltérést a szerződő felek bizottságban részt vevő képviselőinek szavazása alapján akár el is utasíthatták volna. Ráadásul a norvég hatóságok teljesen szabadon eldönthették, hogy igénybe veszik-e a határozatban esetlegesen lehetővé tett eltérést. Következésképpen a tanácsi határozat és a norvég intézkedések közötti közvetlen kapcsolat megszakadt. A felperest ezért a tanácsi határozat nem érinti közvetlenül.

46 A megsemmisítés iránti keresetet ezért elfogadhatatlannak kell nyilvánítani, és az Elsőfokú Bíróságnak nem kell állást foglalnia a kereset esetleges késedelmes benyújtásának kérdésében.

A jogellenességi kifogásról

A felek érvei

47 A Bizottság és a Tanács álláspontja szerint az 1999-es közös nyilatkozattal szemben emelt jogellenességi kifogás elfogadhatatlan, mivel az EK 241. cikk ilyen nyilatkozat esetében nem alkalmazható, és az alapkereset elfogadhatatlan.

48 A felperes úgy véli, hogy az 1999-es közös nyilatkozat jogellenessége miatti kifogás elfogadható, mivel ez a nyilatkozat közösségi intézményi aktuson alapuló, egyszerűsített formájú nemzetközi megállapodásnak felel meg, és ezért az európai jogrend szerves részét képezi.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

49 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EK 241. cikkben biztosított, a megtámadott aktus jogalapját képező intézkedés jogellenességére történő hivatkozás lehetősége nem jelent önálló kereshetőségi jogot, hanem csak járulékosan alkalmazható, így az alapkereset elfogadhatatlansága a jogellenességi kifogás elfogadhatatlanságát eredményezi (e tekintetben lásd a Bíróság 33/80. sz., Albini kontra Tanács és Bizottság ügyben 1981. július 16-án hozott ítéletének [EBHT 1981., 2141. o.] 17. pontját és a C-289/99. P. sz., Schiocchet kontra Bizottság ügyben 2000. november 16-án hozott végzésének [EBHT 2000., I-10279. o.] 11. és 25. pontját).

50 Ezért az 1999-es közös nyilatkozattal szemben a megsemmisítés iránti kereset elfogadhatatlansága miatt emelt jogellenességi kifogás szintén elfogadhatatlan.

A kártérítési kérelem elfogadhatóságáról

A felek érvei

51 A Bizottság hangsúlyozza, hogy eljárása semmilyen joghatásokkal nem járt, és ezért nem is okozhatott kárt a felperesnek. A kártérítési kereset esetében ezenkívül meg kell határozni a kárt. Márpedig a jelen ügyben a felperes csak arra hivatkozik, hogy többletköltségei keletkeztek a címkézés kiigazítása miatt, és veszteségei voltak a piaci részesedés terén. A felperes tehát nem bizonyította kárát.

52 A Tanács álláspontja szerint elfogadhatatlan a kártérítési kérelem, mivel a keresetlevél egyetlen olyan elemet sem tartalmaz, amely bizonyíthatná, hogy a Tanács jogellenesen járt el. Ezenkívül nem került bemutatásra a kár jellege és mértéke, valamint a Tanács magatartása és a kár bekövetkezése közötti ok-okozati összefüggés sem.

53 A felperes arra hivatkozik, hogy a Bizottságnak és a Tanácsnak a vegyesbizottsági határozat és az 1999-es közös nyilatkozat elfogadásához vezető magatartása jogellenes. A felperes szerint az általa elszenvedett kár azonnali és visszafordíthatatlan, mivel meg kellett változtatnia a Norvégiában eladott poliakrilamid címkézését, ami többletköltségeket okozott neki. Mivel a kár mértéke még nem meghatározott és nem végleges, a felperes azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság kötelezze az alpereseket egy euró összegű előleg megfizetésére; ezt az összeget az

eljárás folyamán még emelni kell (a Bíróság 74/74. sz., CNTA kontra Bizottság ügyben 1975. május 14-én hozott ítélete [EBHT 1975., 533. o.]). A felperes továbbá úgy véli, hogy – a több mint 0,01% akrilamidot tartalmazó poliakrilamid osztályozásának rossz hírneve miatt – nem vagyoni kára is keletkezett, és ennek következtében veszített piaci részesedéséből. Az ok-okozati összefüggést illetően a felperes előadja, hogy az elszenvedett kár a vegyesbizottsági határozat következménye.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

54 Az eljárási szabályzat 44. cikke 1. §-ának c) pontja szerint a keresetlevélnek többek között tartalmaznia kell a jogvita tárgyát és a felhozott jogalapok rövid ismertetését. A valamely közösségi intézmény által állítólagosan okozott károk megtérítése iránti keresetnek e követelmények teljesítéséhez tartalmaznia kell azokat a tényeket, amelyek alapján meghatározható a közösségi intézmény felperes által kifogásolt magatartása, azokat az okokat, amelyek miatt a felperes úgy véli, hogy ok-okozati összefüggés van a magatartás és az állítólagos kár között, valamint e károk jellegét és mértékét (az Elsőfokú Bíróság T-387/94. sz., Asia Motor France és társai kontra Bizottság ügyben 1996. szeptember 18-án hozott ítéletének [EBHT 1996., II-961. o.] 106. és 107. pontja és a T-195/95. sz., Guérin automobiles kontra Bizottság ügyben 1997. május 6-án hozott ítéletének [EBHT 1997., II-679. o.] 20. és 21. pontja). A bármilyen kártérítésre irányuló kérelem ugyanis nem kellőképpen meghatározott, és ezért elfogadhatatlannak kell tekinteni (a Bíróság 5/71. sz., Zuckerfabrik Schöppenstedt kontra Tanács ügyben 1971. december 2-án hozott ítéletének [EBHT 1971., 975. o.] 9. pontja, valamint az Elsőfokú Bíróság T-79/96., T-260/97. és T-117/98. sz., Camar és Tico kontra Bizottság és Tanács egyesített ügyekben 2000. június 8-án hozott ítéletének [EBHT 2000., II-2193. o.] 181. pontja).

55 Igaz ugyan, hogy ha a felperes nem számszerűsítette állítólagosan bekövetkezett kárát, de pontosan megjelölte azokat a tényeket, amelyek alapján a kár jellege és mértéke megítélhető, akkor az alperes fel tud készülni a védekezésére. Ilyen körülmények között a keresetlevélbeli számszerűsítés hiánya nem befolyásolja a másik fél védelemhez való jogát.

56 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy a felperes nem jelöli meg pontosan a kár jellegét, és kitérő választ ad a kár esetleges számszerűsítését illetően. Úgy véli ugyanis, hogy az elszenvedett kár egyrészt azokból a többletköltségekből ered, amelyeket a tagtársaságai által Norvégiában forgalmazott termékek címkézésének megváltoztatása, valamint az akrilamid tartalmú termékek veszélyességére történő figyelmeztetések okoztak, másrészt a piaci részesedésének csökkenéséből, amely a tagtársaságai által forgalmazott termékekkel szembeni negatív reklám következménye. Ami a piaci részesedés állítólagos csökkenését illeti, a keresetlevélben semmilyen információ nincs a piac fogalmára nézve. Ezenkívül a címkézés megváltoztatása miatt bekövetkezett károk mértéke és terjedelme nincs megfelelően megjelölve. Meg kell állapítani, hogy egyetlen olyan számadat sincs, amely alapján legalább megközelítőleg számszerűsíteni lehetne ezt a kárt. Ráadásul a keresetlevélből az sem derül ki egyértelműen, hogy az európai gazdasági egyesülésből vagy annak tagtársaságai közül ki szenvedte el a károkat. A felperes érvelése így pusztán egyetlen állításra korlátozódik, amely nincs alátámasztva olyan releváns bizonyítékokkal, amelyek lehetővé tennék az Elsőfokú Bíróság számára az említett kár jellegének és mértékének felmérését.

57 Ezért a kár jellegének egyértelmű megjelölése, illetve mértékének hozzávetőleges számszerűsítése hiánya miatt a kártérítési kérelem elfogadhatatlan.

A jogorvoslati lehetőség hiányáról

58 A felperes azon érvével kapcsolatban, hogy egyéb jogorvoslati lehetőség nem áll rendelkezésére, megjegyzendő, hogy a felperes, illetve tagtársaságai számára kizárólag a norvég hatóságok azon intézkedései okozhatnának sérelmet, amelyekkel

végrehajtják az akrilamid koncentrációs határértékre vonatkozó, a vegyesbizottsági határozatban megengedett eltéréseket. Ezért a norvég bíróságok feladata, hogy bírói jogvédelmet biztosítsanak ezen intézkedésekkel szemben. A közösségi szintű jogorvoslati lehetőség hiánya nem vezethet az EK-Szerződéssel létrehozott jogorvoslati és eljárási rend megváltoztatásához (lásd ezzel kapcsolatban a Bizottság kontra Jégo-Quéré ügyben hozott, fent hivatkozott ítéletet).

A beavatkozás iránti kérelemről

59 Ilyen körülmények között az Elsőfokú Bíróságnak nem kell határoznia a Bizottság és a Tanács kérelmeinek támogatása végett a Norvég Királyság által előterjesztett beavatkozás iránti kérelemről.

A költségekről

60 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján az Elsőfokú Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A felperest, mivel pervesztes lett, kötelezni kell a Bizottságnál és a Tanácsnál felmerült költségek viselésére.

A fenti indokok alapján

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG (második tanács)

a következőképpen határozott:

1) A keresetet mint elfogadhatatlant elutasítja.

2) A felperes maga viseli saját költségeit, valamint a Bizottságnál és a Tanácsnál felmerült költségeket.

Luxembourg, 2005. július 22.

H. Jung

hivatalvezető

J. Pirrung

elnök